

Martie 2018

Această fișă tematică nu obligă Curtea și nu este exhaustivă

Drepturile în materie de sănătate ale persoanelor private de libertate

A se vedea, de asemenea, fișele tematice [„Condiții de detenție și tratamentul persoanelor private de libertate”](#), [„Detenție și sănătate mintală”](#) și [„Refuz de hrană în detenție”](#).

„[...] [Î]n temeiul art. 3 [din [Convenția europeană a drepturilor omului și a libertăților fundamentale](#)], statul trebuie să se asigure că o persoană este deținută în condiții compatibile cu respectarea demnității sale umane, că modul și metoda de executare a măsurii nu o supun stresului sau unor greutăți de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și că, date fiind nevoile practice ale detenției, sănătatea și bunăstarea sa sunt asigurate în mod adecvat, acordându-i, între altele, asistența medicală necesară [...]” ([Kudła împotriva Poloniei](#) (Marea Cameră) din 26 octombrie 2000, pct. 94).

Asistența medicală acordată persoanelor private de libertate care suferă de boli fizice

[Mouisel împotriva Franței](#)

14 noiembrie 2002

Reclamantul, care executa o pedeapsă cu închisoarea de 15 ani, a fost diagnosticat cu leucemie limfatică în 1999. Când i s-a agravat starea de sănătate, acesta a făcut, în cursul zilei, chimioterapie la un spital. Acesta era imobilizat cu lanțuri pe durata transportului la spital și a afirmat că, în timpul ședințelor de chimioterapie, avea picioarele imobilizate cu lanțuri, iar una dintre încheieturile mâinii era legată de pat. În anul 2000, acesta a decis să sisteze tratamentul, plângându-se de aceste condiții și de comportamentul agresiv manifestat de agenții de penitenciar față de el. În consecință, acesta a fost transferat la un penitenciar mai apropiat de spital, iar în 2001 a fost liberat condiționat, având obligația de a urma tratamentele sau îngrijirile medicale. Invocând art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenția europeană a drepturilor omului, reclamantul s-a plâns că fusese ținut în detenție deși era grav bolnav, precum și de condițiile de detenție.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenția europeană a drepturilor omului în ceea ce privește perioada anterioară liberării condiționate a reclamantului și a hotărât în special că, deși starea de sănătate a acestuia devenise incompatibilă cu menținerea sa în detenție pe măsură ce boala sa se agrava, administrația penitenciarului nu a luat nicio măsură specială. Având în vedere starea de sănătate a acestuia, faptul că fusese internat în spital, natura tratamentului, Curtea a considerat că imobilizarea cu cătușe a reclamantului a fost o măsură disproporționată față de riscul de securitate existent. De asemenea, acest tratament a contravenit recomandărilor [Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante \(CPT\)](#) cu privire la condițiile transferului și examenului medical aplicabile persoanelor private de libertate.

[Sakkopoulos împotriva Greciei](#)

15 ianuarie 2004

Reclamantul, diagnosticat cu insuficiență cardiacă și diabet, a afirmat că starea sa de sănătate era incompatibilă cu menținerea sa în detenție.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Aceasta a observat în special că starea de sănătate a

reclamantului era, incontestabil, un motiv de îngrijorare. Însă din probele administrate nu a reieșit că deteriorarea stării sale de sănătate în timpul detenției era imputabilă administrației penitenciarului.

De asemenea, autoritățile elene și-au respectat în general obligația de a proteja integritatea fizică a reclamantului, în special asigurându-i asistența medicală necesară. Astfel, nu s-a stabilit că reclamantul a fost ținut în condiții de detenție care să fi constituit un tratament contrar art. 3 din Convenție.

Tekin Yıldız împotriva Turciei

10 noiembrie 2005

Reclamantul, care fusese condamnat la pedeapsa cu închisoarea pentru apartenența la o organizație teroristă, a început în timpul detenției o îndelungată perioadă de refuz de hrană, în urma căreia a dezvoltat sindromul Wernicke-Korsakoff [encefalopatie caracterizată de pierderea unor funcții cerebrale, cauzată de deficitul de vitamina B1 (tiamină)]. Executarea pedepsei a fost suspendată pe o perioadă de 6 luni pe motiv că nu era apt din punct de vedere medical, iar măsura a fost prelungită în baza unui raport medical prin care s-a constatat că simptomele persistaseră. În baza rezultatelor următorului examen, executarea pedepsei a fost suspendată până la însănătoșirea sa completă. Reclamantul a fost arestat sub suspiciunea că și-a reluat activitatea infracțională și a fost trimis înapoi la penitenciar. În pofida unei hotărâri inițiale de neîncepere a urmăririi penale, acesta a rămas în detenție timp de opt luni¹.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. În special, Curtea a observat că starea de sănătate a reclamantului a fost declarată constant ca fiind incompatibilă cu detenția și nu exista niciun element care să pună la îndoială concluziile respective. Nu se poate considera că autoritățile naționale care au decis retrimiteră reclamantului la penitenciar și privarea sa de libertate timp de aproape opt luni deși starea acestuia nu s-a schimbat, ar fi acționat în conformitate cu cerințele de la art. 3. Suferința cauzată reclamantului, care a depășit nivelul asociat inevitabil detenției și tratamentului unei afecțiuni precum sindromul Wernicke-Korsakoff, a constituit un tratament inuman și degradant. Curtea a mai hotărât că s-ar comite o încălcare a art. 3 din Convenție dacă reclamantul ar fi trimis înapoi la penitenciar în absența unei ameliorări semnificative a stării sale clinice pentru a suporta o astfel de măsură.

În conformitate cu **art. 46** (forța obligatorie și executarea hotărârilor) din Convenție, Curtea a considerat totodată necesar, cu titlu de excepție, să îi indice statului pârât măsurile pe care le consideră adecvate pentru remedierea anumitor probleme identificate în legătură cu sistemul oficial al rapoartelor de expertiză medico-legală în vigoare în Turcia.

Serifis împotriva Greciei

2 noiembrie 2006

Reclamantul a susținut că, având în vedere starea sa de sănătate – avea mâna stângă paralizată în urma unui accident rutier și, în plus, suferea de scleroză multiplă –, menținerea sa în detenție constituia un tratament inuman.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Observând în special că dosarul cauzei arăta clar că, în pofida gravității bolii de care suferea reclamantul, autoritățile elene au amânat acordarea unei forme de asistență medicală în timpul detenției care să corespundă nevoilor sale reale, Curtea a considerat că modul în care autoritățile s-au ocupat de sănătatea reclamantului în primii săi 2 ani de privare de libertate i-au cauzat stres sau greutate de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției.

Holomiov împotriva Republicii Moldova

7 noiembrie 2006

Reclamantul a susținut că a fost deținut în condiții inumane și degradante și că nu i s-a

¹ Curtea Europeană a Drepturilor Omului a efectuat o misiune de constatare în Turcia în legătură cu un set de 53 de cauze similare și a inspectat penitenciarele împreună cu un comitet de experți mandatat să evalueze starea de sănătate a reclamanților pentru executarea pedepselor privative de libertate.

acordat asistență medicală corespunzătoare. Potrivit certificatelor medicale pe care le-a prezentat, acesta suferea de diverse afecțiuni grave precum hepatită cronică, hidronefroză grad II, pielonefrită bilaterală cronică cu afectarea funcțională a rinichiului drept, hidronefroza rinichiului drept cu insuficiență funcțională, precum și insuficiență renală cronică.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Aceasta a observat, în special, că părțile nu erau de acord cu privire la disponibilitatea asistenței medicale în penitenciar. Totuși, aceasta a considerat că problema principală nu era neacordarea asistenței medicale în general, ci mai degrabă neacordarea unei asistențe medicale corespunzătoare afecțiunilor specifice ale reclamantului. În această cauză, Curtea a observat, în special, că, deși suferea de afecțiuni grave ale rinichilor care prezentau riscuri grave pentru sănătatea sa, reclamantul a fost deținut timp de aproape 4 ani fără asistență medicală corespunzătoare. Prin urmare, a constatat că suferința reclamantului a constituit un tratament inuman și degradant.

A se vedea, de asemenea: **Marian Chiriță împotriva României**, hotărârea din 21 octombrie 2014.

Tarariveva împotriva Rusiei

14 decembrie 2006

În această cauză, reclamanta s-a plâns în special de faptul că fiul său a decedat în detenție ca urmare a asistenței medicale necorespunzătoare și deficitare, precum și de faptul că persoanele răspunzătoare nu au fost identificate și pedepsite. Aceasta s-a mai plâns de lipsa medicamentelor în timpul detenției fiului său într-o colonie penitenciară, imobilizarea acestuia cu cătușe într-un spital public, precum și de condițiile în care a fost transportat de la spitalul public la penitenciarul-spital.

Curtea a observat că existența unei legături de cauzalitate între asistența medicală deficitară acordată fiului reclamantei și decesul acestuia a fost confirmată de experți medico-legali interni și nu a fost contestată de guvernul rus. În consecință, Curtea a constatat că **a fost încălcat art. 2** (dreptul la viață) din Convenție, ca urmare a neprotejării de către autorități a dreptului la viață al fiului reclamantei. De asemenea, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 2** ca urmare a neîndeplinirii de către autorități a obligației lor pozitive de a stabili, în mod corespunzător și cuprinzător, cauza decesului fiului reclamantei și de a trage la răspundere persoanele vinovate.

Referitor la imobilizarea cu cătușe într-un spital civil, având în vedere starea de sănătate a fiului reclamantei, lipsa unui motiv de teamă că acesta reprezenta un risc pentru securitate și supravegherea constantă a acestuia de către polițiști înarmați, Curtea a constatat că folosirea mijloacelor de imobilizare în acele condiții a constituit un tratament inuman și deci **o încălcare a art. 3** din Convenție.

În ultimul rând, referitor la condițiile în care fiul reclamantei a fost transportat la penitenciarul-spital, având în vedere starea sa gravă, durata transportului și impactul negativ asupra stării sale de sănătate, Curtea a constatat că transportul acestuia într-o dubă standard a contribuit cu siguranță la suferința acestuia și, prin urmare, a constituit un tratament inuman și deci **o încălcare a art. 3** din Convenție.

Testa împotriva Croatiei

12 iulie 2007

Reclamanta, care executa o pedeapsă cu închisoarea pentru delapidare și suferea de hepatită cronică (hepatită C) cu un nivel ridicat de viremie (prezența unor viruși în sânge), s-a plâns în special de lipsa unui tratament medical corespunzător și a examenelor medicale, de hrana necorespunzătoare și de imposibilitatea de a se odihni suficient.

Având în vedere că natura, durata și gravitatea relor tratamente la care reclamanta a fost supusă și efectele negative cumulate asupra sănătății sale ar putea fi considerate tratamente inumane și degradante, Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție.

Curtea a constatat în special că lipsa îngrijirilor și asistenței medicale necesare pentru hepatita cronică a reclamantei, cumulate cu condițiile din penitenciar pe care a trebuit să le suporte timp de peste 2 ani au adus atingere demnității umane a reclamantei și i-au cauzat sentimente de angoasă și inferioritate, de natură să o umilească și să o

înjosească, și poate chiar să îi distrugă rezistența fizică sau morală.

A se vedea, de asemenea: [Szwed-Wóitowicz împotriva Poloniei](#), decizia (inadmisibilă) din 21 aprilie 2015.

Hummatov împotriva Azerbaidjanului

29 noiembrie 2007

Reclamantul, care suferea de mai multe boli grave, inclusiv tuberculoză, a susținut în special că autoritățile azere au contribuit cu bună știință și cu intenție la deteriorarea gravă a sănătății sale prin neacordarea unui tratament medical corespunzător în penitenciar. Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, constatând că îngrijirea medicală acordată reclamantului în penitenciar după data de 15 aprilie 2002 a fost necorespunzătoare² și cu siguranță i-a provocat o suferință mentală considerabilă, care a adus atingere demnității sale și a constituit un tratament degradant.

A se vedea, de asemenea: [Vasyukov împotriva Rusiei](#), hotărârea din 5 aprilie 2011.

Kotsaftis împotriva Greciei

12 iunie 2008

Reclamantul, care suferea de ciroză hepatică determinată de hepatita cronică B, s-a plâns de condițiile de detenție pe motivul, în special, al neacordării tratamentului corespunzător stării sale de sănătate. În martie 2007, în temeiul art. 39 (măsuri provizorii) din Regulamentul Curtii, Curtea a solicitat Greciei să dispună transferul reclamantului într-un centru medical specializat, astfel încât acesta să poată face toate analizele necesare și să rămână în spital până când medicii consideră că se poate întoarce în penitenciar fără ca viața lui să fie în pericol.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, constatând că, în perioada 9 iunie 2006 – 15 martie 2007, autoritățile elene nu și-au îndeplinit obligația de a proteja integritatea fizică a reclamantului, în special prin acordarea asistenței medicale corespunzătoare. Curtea a observat în special că, în această perioadă, contrar concluziilor rapoartelor de expertiză întocmite, reclamantul a fost ținut în detenție fără să primească o dietă specială sau un tratament special cu medicamentele corespunzătoare și nu a fost supus investigațiilor într-un centru medical de specialitate. În plus, o operație programată pentru o anumită dată a fost făcută abia după un an. De asemenea, Curtea a deplâns faptul că reclamantul, care suferea de o boală gravă și extrem de infecțioasă, a fost deținut împreună cu alte zece persoane într-o cameră de 24 de metri pătrați. În ultimul rând, în pofida faptului că autoritățile competente au fost informate că reclamantul suferea de ciroză și că starea lui necesita un tratament corespunzător, reclamantul a început să beneficieze de examene periodice abia după ce Curtea a indicat măsuri corespunzătoare.

Poghosyan împotriva Georgiei

24 februarie 2009

Cauza a avut ca obiect insuficiența structurală a asistenței medicale în penitenciare, în special pentru tratamentul hepatitei C. Reclamantul s-a plâns în special că externarea sa din penitenciarul-spital a fost prematură și că nu a primit asistență medicală corespunzătoare în cursul detenției.

Constatând că reclamantul nu a primit tratament pentru hepatita C virală în timpul privării de libertate, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Aceasta a considerat în special că examinarea și diagnosticarea pacientului nu erau suficiente. Pentru a proteja sănătatea persoanelor private de libertate, erau esențiale acordarea unui tratament corespunzător diagnosticului și supravegherea medicală adecvată.

Mai mult, observând că în momentul respectiv pe rolul Curtii se aflau circa 40 de cereri având ca obiect lipsa asistenței medicale din penitenciarele din Georgia, Curtea a constatat că exista o problemă sistemică în legătură cu acordarea unei asistențe medicale corespunzătoare pentru persoanele private de libertate bolnave, printre altele,

² Până la intrarea în vigoare a Convenției europene a drepturilor omului în Azerbaidjan la 15 aprilie 2002, reclamantul suferise deja de mai mulți ani de diverse boli grave, inclusiv tuberculoză. Faptul că acesta s-a plâns în continuare de această boală până la punerea sa în libertate în septembrie 2004 a arătat că mai avea nevoie de îngrijire medicală periodică după 15 aprilie 2002, perioadă care intra în competența Curtii.

de hepatita virală C. În consecință, Curtea a invitat Georgia, în temeiul **art. 46** (forța obligatorie și executarea hotărârilor) din Convenție, să ia de îndată măsuri legislative și administrative pentru a preveni transmiterea hepatitei C virale în penitenciare, pentru a introduce metode de screening pentru această boală și pentru a asigura un tratament prompt și eficient pentru această boală.

A se vedea, de asemenea: **Ghvtadze împotriva Georgiei**, hotărârea din 3 martie 2009.

V.D. împotriva României (cererea nr. 7078/02)

16 februarie 2010

Reclamantul, care avea grave afecțiuni dentare (practic nu mai avea dinți), avea nevoie de proteze dentare, fapt consemnat de medici în diverse ocazii în timpul detenției sale. Însă acesta nu le putea obține deoarece nu le putea plăti.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. În special, Curtea a observat că, încă din 2002, autoritățile aveau la dispoziție diagnosticele medicale care menționau nevoia reclamantului de a primi proteze, care însă nu i-au fost acordate. Ca persoană privată de libertate, reclamantul le putea obține doar dacă plătea costul lor integral. Întrucât asigurarea sa de sănătate nu acoperea costul respectiv, iar el nu dispunea de resursele financiare necesare – fapt cunoscut și acceptat de autorități – acesta nu a putut obține protezele dentare. Aceste fapte i-au fost suficiente Curții pentru a concluziona că normele privind asigurările sociale de sănătate pentru persoanele private de libertate, care prevedeau proporția din costul protezei pe care trebuiau să o plătească, au devenit ineficace ca urmare a obstacolelor administrative. De asemenea, guvernul român nu a oferit o explicație satisfăcătoare a motivului pentru care reclamantul nu a primit protezele în 2004, când normele în vigoare prevedeau că statul acoperă costul lor integral. Prin urmare, în pofida preocupării pentru sănătatea sa, reclamantul nu a primit protezele dentare, deși noua legislație intrată în vigoare în ianuarie 2007 prevedea că acordarea acestora este gratuită.

Slyusarev împotriva Rusiei

20 aprilie 2010

Reclamantul a fost arestat în iulie 1998, fiind bănuțit de comiterea infracțiunii de jaf armat. La un moment dat în timpul arestării, ochelarii săi s-au deteriorat. Ulterior, ochelarii au fost confiscați de poliție. Potrivit reclamantului, deși el și soția sa au făcut mai multe cereri pentru restituirea ochelarilor, aceștia au fost recuperați abia în decembrie 1998. Între timp, în urma unei dispoziții a procurorului competent, în septembrie 1998, acesta a fost examinat de un medic oftalmolog care a concluzionat că vederea i s-a deteriorat și i-a prescris ochelari noi, pe care reclamantul i-a primit în ianuarie 1999. Potrivit afirmațiilor reclamantului, confiscarea ochelarilor timp de 5 luni a constituit un tratament contrar art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție.

În circumstanțele cauzei, Curtea a constatat că tratamentul de care s-a plâns reclamantul a fost în mare măsură imputabil autorităților și, având în vedere gradul de suferință cauzat și durata tratamentului, a fost degradant, constituind o **încălcare a art. 3** din Convenție. Curtea a observat în special că măsura confiscării ochelarilor reclamantului nu putea fi justificată ca fiind una dintre „cerințele practice ale detenției” și, la nivel intern, a fost nelegală. Guvernul rus nu a oferit nicio explicație pentru aceste nereguli.

De asemenea, nu a oferit nicio explicație pentru faptul că reclamantul a fost examinat de un medic specialist după 2 luni și jumătate de detenție și de ce a fost nevoie de încă 2 luni și jumătate pentru a-i furniza ochelari noi.

Ashot Harutyunyan împotriva Armeniei

15 iunie 2010

Reclamantul suferea de diverse boli înainte de a fi privat de libertate, precum ulcer duodenal hemoragic acut, diabet și o afecțiune cardiacă. Acesta s-a plâns în special că nu a primit îngrijiri medicale corespunzătoare în cursul detenției.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Curtea a observat, în special, că, având în vedere numărul de boli grave de care suferea reclamantul, acesta avea în mod clar nevoie de îngrijire și supraveghere periodică. Cu toate acestea, nu exista nicio fișă medicală care să ateste că intervenția chirurgicală recomandată de medici a fost efectuată vreodată. Nu exista nicio consemnare în dosarul medical al reclamantului despre vreun examen sau vreo asistență din partea personalului medical al penitenciarului. Deosebit de îngrijorător era faptul că criza cardiacă din iulie 2004 a coincis cu câteva încercări nereușite ale avocatului său de a atrage atenția autorităților asupra nevoii reclamantului de asistență medicală. În orice caz, a subliniat Curtea, neacordarea asistenței medicale necesare în cursul detenției ar putea fi incompatibilă cu art. 3 din Convenție, chiar dacă nu a condus la o situație de urgență medicală sau nu a cauzat dureri grave ori prelungite. Reclamantul avea în mod clar nevoie de îngrijire și supraveghere medicală regulată, care nu i-au fost acordate pe o perioadă îndelungată. Plângerile avocatului său nu au primit niciun răspuns pe fond, iar solicitările sale de asistență medicală au rămas fără răspuns. Această situație cu siguranță i-a provocat o anxietate și un stres de amploare, peste nivelul inevitabil al suferinței inerente detenției.

A se vedea, de asemenea: **Davtvan împotriva Armeniei**, hotărârea din 31 martie 2015.

Xiros împotriva Greciei

9 septembrie 2010

Reclamantul, care executa o pedeapsă cu închisoarea pentru participarea sa la activitățile unei organizații teroriste, suferea de pe urma unei vătămări grave, cauzate în 2002 de explozia unei bombe în mâinile sale în timp ce pregătea un atac. Acesta avea grave probleme de sănătate – în special de vedere, auz și mobilitate. Deoarece vederea i s-a deteriorat în pofida operațiilor la ochi efectuate, acesta a cerut în 2006 suspendarea executării pedepsei pentru a putea urma un tratament medical într-o clinică oftalmologică de specialitate, în conformitate cu recomandările a trei din cei patru medici de specialitate care l-au examinat. Cererea a fost respinsă de instanța națională.

Curtea a constatat **încălcarea art. 3** (interzicerea tratamentelor degradante) din Convenție, ca urmare a deficiențelor tratamentului acordat reclamantului pentru problemele oftalmologice. Deși nu era sarcina Curții să se pronunțe *in abstracto* cu privire la modul în care instanța națională ar fi trebuit să trateze cererea de acordare a tratamentului spitalicesc în afara penitenciarului, ar fi fost de preferat ca instanța respectivă să solicite un raport de expertiză suplimentar cu privire la problema controversată a necesității tratamentului, în loc să ia pe cont propriu o decizie privind o chestiune, în esență, medicală. Aceste considerente au fost întărite și de faptul că asistența medicală acordată de regulă în penitenciarul în care era deținut reclamantul era oarecum insuficientă față de cea disponibilă într-un spital, potrivit mai multor rapoarte, printre care și unul întocmit de Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT).

Vladimir Vasilyev împotriva Rusiei

10 ianuarie 2012

Reclamantul, care executa pedeapsa detenției pe viață, a suferit amputarea piciorului drept și a părții distale a piciorului stâng ca urmare a degerăturilor, dar nu a primit încălțăminte ortopedică adecvată. Reclamantul a declarat în fața Curții că lipsa încălțăminte respective i-a cauzat dureri și greutate în menținerea echilibrului în timpul apelurilor îndelungate sau al curățării camerei.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Aceasta a observat că cel puțin o unitate medicală unde reclamantul a fost deținut în 1996 a confirmat că acesta avea nevoie de încălțăminte ortopedică, în vreme ce o altă unitate în care a stat în 2001 a oferit o cu totul altă justificare pentru neacordarea încălțăminte respective. Cu toate acestea, în lipsa oricărei informații că starea reclamantului s-a ameliorat după 2001 sau că a fost reevaluată corespunzător, autoritățile naționale aveau sarcina să ia măsuri față de situația reclamantului, pe care o cunoșteau bine. Lipsa unei soluții adecvate pentru problema reclamantului în perioada 2005–2011 i-a cauzat acestuia stres și greutate ce constituie tratament degradant.

A se vedea, de asemenea: **Ostrowski împotriva Poloniei**, decizia (inadmisibilă) din 1 septembrie 2015, având ca obiect plângerea reclamantului potrivit căreia autoritățile nu luaseră măsuri corespunzătoare pentru a răspunde deficienței sale de auz.

Iacov Stanciu împotriva României

24 iulie 2012

Reclamantul a fost condamnat în septembrie 2002 la 12 ani și 6 luni de închisoare și a fost privat de libertate în șapte centre de detenție în perioada cuprinsă între arestarea sa în ianuarie 2002 și liberarea sa condiționată în mai 2011. Acesta a susținut în special că, în timpul detenției, a dezvoltat diverse boli cronice și grave, incluzând numeroase probleme dentare, migrenă cronică și nevralgie; acesta s-a plâns de lipsa tratamentului adecvat și a supravegherii în cursul detenției.

Curtea a constatat că reclamantul a fost supus unor condiții de detenție care au constituit tratamente inumane și degradante și, prin urmare, o **încălcare a art. 3** din Convenție. În special, Curtea nu s-a convins că reclamantul a primit asistență medicală corespunzătoare în timpul detenției. Nu s-a alcătuit un dosar cuprinzător cu privire la starea sa de sănătate sau tratamentul prescris și aplicat. Astfel, nu a fost posibilă supravegherea periodică și sistematică a stării sale de sănătate. Nu s-a stabilit o strategie terapeutică cuprinzătoare pentru vindecarea afecțiunilor sale ori prevenirea agravării lor. Prin urmare, sănătatea reclamantului s-a deteriorat grav de-a lungul anilor.

Gülav Cetin împotriva Turciei

5 martie 2013

În această cauză, reclamanta s-a plâns că a fost ținută în penitenciar, inițial în stare de arest preventiv și ulterior ca urmare a condamnării sale pentru omor, deși suferea de cancer în formă avansată. Aceasta a afirmat în special că autoritățile i-au refuzat punerea în libertate în cursul judecății, suspendarea executării pedepsei sau grațierea și, în consecință, i-a fost agravată astfel suferința fizică și mintală. Aceasta a murit de cancer în spitalul penitenciarului, iar tatăl, mama, sora și fratele acesteia au continuat acțiunea pe care o introdusese în fața Curții.

Curtea a observat că, în conformitate cu art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, sănătatea persoanelor private de libertate necesită uneori măsuri umanitare, mai ales în cazul în care se pune problema menținerii în detenție a unei persoane a cărei stare este incompatibilă pe termen lung cu mediul penitenciar. În prezenta cauză, Curtea a concluzionat că respectivele condiții de detenție a reclamantei, atât anterioare cât și ulterioare condamnării sale, au constituit tratamente inumane și degradante și deci o **încălcare a art. 3**; totodată, reclamanta a suferit o discriminare în sensul că, în timpul arestării preventive, nu a beneficiat de măsurile de protecție aplicabile persoanelor condamnate care suferă de boli grave, ceea ce a constituit o **încălcare a art. 3 coroborat cu art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție. În ultimul rând, în conformitate cu **art. 46** (forța obligatorie și executarea hotărârilor), Curtea a recomandat autorităților turce să ia măsuri pentru protejarea sănătății persoanelor private de libertate care suferă de boli incurabile, indiferent dacă sunt arestate preventiv ori execută o pedeapsă ca urmare a pronunțării unei condamnări.

Nogin împotriva Rusiei

15 ianuarie 2015

Suferind de o formă de diabet zaharat insulino-dependent de la vârsta de 4 ani, reclamantul a susținut, printre altele, că nu a primit tratament medical corespunzător pentru afecțiunea sa în timpul detenției, după condamnarea sa. Acesta a susținut, în special, că nu i s-a asigurat o intervenție chirurgicală oculară în timp util.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție pe motivul neacordării de către autoritățile ruse a asistenței medicale în timp util pe durata detenției sale în locul de deținere respectiv.

Cătălin Eugen Micu împotriva României

5 ianuarie 2016

Reclamantul a susținut, printre altele, că a contractat hepatita C în timp ce se afla în penitenciar și că autoritățile competente nu și-au îndeplinit obligația de a-i acorda tratamentul medical corespunzător.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Aceasta a observat, în special, că răspândirea bolilor transmisibile ar trebui să reprezinte o preocupare majoră pentru sănătatea publică, mai ales în penitenciare. Pentru Curte, ar fi așadar de dorit ca, cu consimțământul lor, deținuții să poată beneficia, într-un termen rezonabil de la primirea în penitenciar, de screening gratuit pentru hepatită sau HIV/SIDA. Existența unei astfel de posibilități în această cauză ar fi înlesnit examinarea afirmațiilor reclamantului cu privire la faptul că a contractat sau nu boala în penitenciar. Totuși, în cazul reclamantului, deși boala în cauză a fost diagnosticată pe când se afla sub responsabilitatea administrației penitenciarului, nu a fost posibil ca, în lumina probelor, Curtea să concluzioneze că acesta a fost rezultatul neîndeplinirii de către stat a obligațiilor sale pozitive. În ceea ce privește tratamentul medical pentru hepatita C în penitenciar, Curtea a constatat că autoritățile și-au îndeplinit obligația de a-i acorda reclamantului un tratament medical corespunzător pentru afecțiunea sa.

Mozer împotriva Republicii Moldova și a Rusiei

23 Februarie 2016 (Marea Cameră)

Reclamantul, care suferă de astm bronșic, insuficiență respiratorie și alte afecțiuni, s-a plâns în special de faptul că nu a beneficiat de asistență medicală și a fost ținut în condiții inumane de detenție de către autoritățile din autoproclamata „Republică Moldovenească Nistreană” („RMN”). Acesta a susținut că Moldova și Rusia sunt răspunzătoare pentru acțiunile respective.

Curtea a concluzionat că Republica Moldova, care și-a îndeplinit obligațiile față de reclamant depunând eforturi juridice și diplomatice semnificative pentru a-l ajuta, nu i-a încălcat drepturile prevăzute de Convenție. Totodată, având în vedere constatarea că Rusia exercita un control efectiv asupra „RMN” în perioada în discuție, Curtea a concluzionat că Rusia era răspunzătoare pentru încălcările Convenției. În ceea ce privește afirmația reclamantului că nu i s-a acordat asistența medicală corespunzătoare afecțiunii sale în timpul detenției sale, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție *de către Rusia*. Aceasta a observat în special că, deși medicii au considerat că starea de sănătate a reclamantului se deteriorează, iar specialiștii și echipamentul necesar pentru a-l trata lipseau, autoritățile „RMN” nu numai că au refuzat să îl transfere la un spital civil pentru tratament, dar l-au mai și expus unei suferințe mai mari și unui risc mai grav pentru sănătatea sa transferându-l la un penitenciar obișnuit. Este incontestabil faptul că a suferit foarte mult din cauza crizelor sale astmatice. Curtea a fost de asemenea frapată de faptul că boala acestuia, deși era considerată suficient de gravă pentru a justifica transferarea la un spital civil a unei persoane condamnate, nu constituise un motiv pentru transferarea unei persoane în cursul judecății. Având în vedere lipsa oricărei explicații pentru refuzul de a-i acorda tratamentul corespunzător, Curtea a constatat că reclamantului nu i s-a acordat asistență medicală adecvată.

Mai mult, în baza datelor de care dispune, Curtea a considerat, de asemenea, stabilit faptul că, în cazul reclamantului, condițiile de detenție au constituit un tratament inuman și degradant în sensul art. 3.

Kolesnikovich împotriva Rusiei

22 martie 2016

Reclamantul, care avea probleme cu un ulcer, precum și leziuni cerebrale și spinale, a susținut că sănătatea sa s-a deteriorat în detenție, în special din cauză că nu i s-au acordat medicamentele care i-au fost prescrise pentru tratarea bolilor sale. Acesta a mai susținut că medicii penitenciarului i-au oferit doar tratament simptomatic și nu au adoptat o strategie terapeutică pe termen lung. În ultimul rând, acesta a susținut că nu a avut o cale efectivă prin care să se plângă de caracterul necorespunzător al îngrijirilor medicale de care a beneficiat în detenție.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Curtea a observat în special că, deși autoritățile au fost informate imediat despre problemele de sănătate ale reclamantului, acesta a fost lăsat fără supraveghere medicală în primii 2 ani de detenție, până când starea de sănătate s-a înrăutățit într-atât încât nu mai putea să participe la ședințele de judecată. Internarea sa cu întârziere în spitalul penitenciarului, combinată cu neacordarea unora dintre medicamentele necesare pentru a-i ameliora măcar durerea stomacală intensă, a constituit totodată o deficiență gravă. De asemenea, Curtea nu a fost convinsă că autoritățile au evaluat în mod corespunzător complicațiile afecțiunii reclamantului. Tratamentul său era lipsit de o strategie pentru reducerea frecvenței recurenței ulcerului și, prin urmare, a fost vădit inefficient. O deficiență majoră în acest sens a fost neefectuarea analizei pentru *Helicobacter pylori*. Mai mult, autoritățile nu par să fi evaluat compatibilitatea tratamentului reclamantului pe bază de medicamente antiinflamatoare nesteroidiene pentru afecțiunile sale spinale cu ulcerul său, deși astfel de medicamente pot cauza hemoragie gastrointestinală și agravarea afecțiunii pacientului. Curtea a constatat că toate aceste deficiențe, luate cumulativ, au constituit un tratament inuman și degradant. În această cauză, Curtea a mai hotărât că **a fost încălcat art. 13** (dreptul la o cale de atac efectivă) din Convenție.

Yunusova și Yunusov împotriva Azerbaidjanului

2 iunie 2016

Această cauză a avut ca obiect afirmația reclamantilor, soț și soție și totodată bine-cunoscuți apărători ai drepturilor omului și activiști ai societății civile, că asistența lor medicală în detenție a fost necorespunzătoare. Ambii reclamanti aveau diverse probleme medicale grave de dinaintea arestării lor. Reclamantul suferea de hepatită cronică C, diabet, calculi biliari, chist în rinichiul stâng și făcuse operație de cataractă. Reclamanta suferea de hipertensiune cronică. Aceste diagnostice au fost confirmate imediat după primirea reclamantilor în penitenciar, când au fost examinați de un medic și au fost supuși unor examene medicale diferite. În cursul procedurii în fața Curții Europene, cuplului i s-a aprobat, în special, cererea – în temeiul art. 39 (măsurile provizorii) din Regulamentul Curții – pentru acordarea de asistență medicală corespunzătoare în penitenciar.

Curtea a hotărât că **au fost încălcate art. 34** (dreptul de a introduce o cerere individuală) și **art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Aceasta a constatat în special că, în pofida rapoartelor lunare de informare cu privire la starea de sănătate a cuplului și la examenele lor medicale ulterior dispunerii măsurii provizorii, guvernul azer nu a prezentat probe medicale – precum rețetele medicale sau recomandările medicilor – în susținerea afirmației că sănătatea cuplului era stabilă și nu necesita transferarea la o unitate medicală. Astfel, a fost afectat însuși obiectivul măsurii provizorii indicate de Curte, și anume acela de a preveni expunerea cuplului la suferințe inumane și degradante având în vedere sănătatea precară a acestora și de a se asigura că primesc tratament medical corespunzător în penitenciar. Mai mult, în baza deducțiilor sale ca urmare a faptului că guvernul nu a oferit informații complete despre tratamentul medical acordat cuplului, Curtea a concluzionat că nu li s-a acordat tratament medical corespunzător în detenție.

Ca urmare a tratamentului medical necorespunzător, cuplul a fost expus unei suferințe mintale și fizice îndelungate, ceea ce a constituit un tratament inuman și degradant.

Kondrulin împotriva Rusiei

20 septembrie 2016

Această cauză a avut ca obiect o plângere făcută de o persoană privată de libertate cu privire la asistența sa medicală necorespunzătoare în detenție; ulterior, acesta a murit de cancer în timpul executării pedepsei, fără a lăsa rude cunoscute, iar Curtea a trebuit să examineze chestiunea dacă organizația neguvernamentală ai cărei avocați l-au reprezentat în cadrul procedurilor interne avea dreptul să continue procesul.

Curtea a constatat că, în circumstanțele excepționale ale cauzei și ținând seama de gravitatea susținerilor, avocații reclamantului, care l-au reprezentat în procedurile sale împotriva autorităților naționale și care au continuat să o facă și după moartea sa, fără ca autoritățile să fi exprimat vreodată obiecții, aveau calitate procesuală să mențină cererea. Curtea a observat, în special, că, în cazuri precum al reclamantului, faptul de a nu lăsa asociațiilor posibilitatea de reprezentare a victimelor risca să permită unui stat să se sustragă răspunderii în temeiul Convenției. În plus, pe baza concluziilor formulate ca urmare a faptului că guvernul rus nu s-a conformat măsurii provizorii indicate de Curte care dispunea un examen medical independent pentru reclamant, Curtea a concluzionat că autoritățile nu i-au acordat asistența medicală de care avea nevoie, expunându-l astfel unei suferințe psihice și fizice îndelungate. În această cauză, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 34** (dreptul de a introduce o cerere individuală) din Convenție, pe motivul nerespectării de către stat a măsurii provizorii constând în solicitarea unui examen medical independent pentru reclamant; totodată, a fost încălcat art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, ca urmare a neacordării de către autorități a asistenței medicale de care avea nevoie reclamantul.

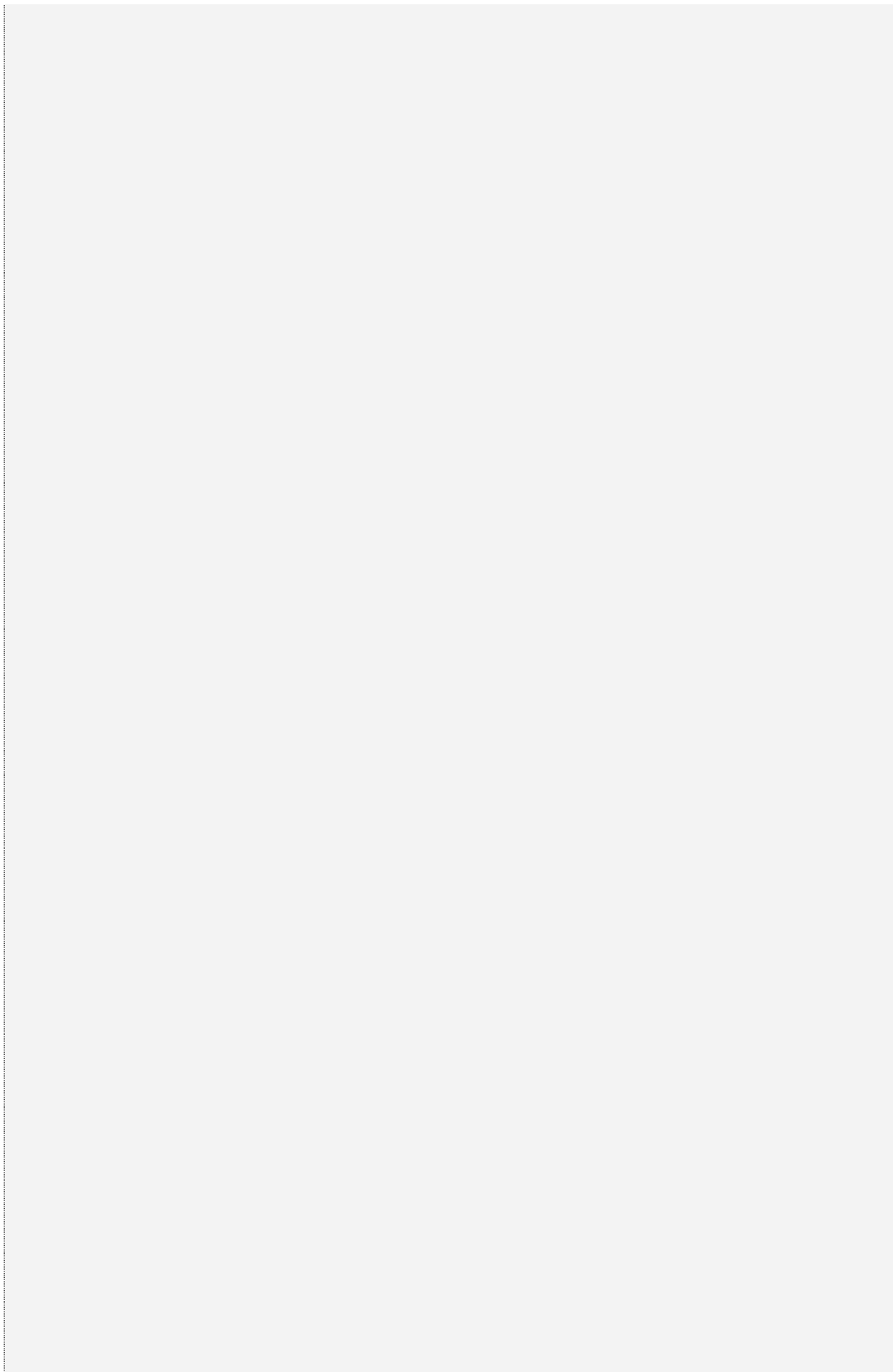
A se vedea, de asemenea: **Ivko împotriva Rusiei**, hotărârea din 15 decembrie 2015.

Dorneanu împotriva României

28 noiembrie 2017

Cauza viza condițiile de viață și îngrijirea acordată în penitenciar reclamantului, care suferea de cancer metastatic terminal de prostată. Reclamantul s-a plâns că imobilizarea sa la patul din spital a reprezentat un tratament inuman și că starea sa de sănătate era incompatibilă cu detenția. Acesta a decedat după opt luni în detenție.

Curtea a reținut că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, constatând că tratamentul aplicat de autoritățile române în cazul reclamantului nu a fost compatibil cu prevederile art. 3 și că acestea l-au supus la tratamente inumane în timp ce reclamantul suferea de o boală terminală. Curtea a observat, în special, că autoritățile nu au luat în considerare aspectele specifice situației reclamantului și nu au examinat dacă, în practică, acesta era apt să rămână în detenție. În consecință, deciziile autorităților naționale au demonstrat că procedurile aplicate au acordat prioritate formalităților în raport cu considerentele umanitare, împiedicându-l astfel pe reclamantul muribund să își petreacă ultimele zile în mod demn.

Fedosejevs împotriva Letoniei

19 noiembrie 2013 (decizia privind admisibilitatea)

În această cauză, reclamantul, diagnosticat cu HIV și HCV, s-a plâns în temeiul art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție de caracterul necorespunzător al tratamentului medical de care a beneficiat în penitenciar.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. Referitor la infectarea cu HIV a reclamantului, Curtea a observat că la un interval de 2–6 luni de zile se efectua o analiză de sânge specifică – verificarea numărului de celule CD4. Conform recomandărilor relevante ale Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), analiza este necesară pentru a stabili dacă un pacient HIV pozitiv are nevoie de tratament antiretroviral. Curtea a observat că în perioada de care s-a plâns reclamantul, numărul celulelor acestuia nu a scăzut niciodată sub pragul relevant, situație pe care OMS o consideră decisivă pentru începerea tratamentului respectiv. Curtea a mai observat că, în ceea ce privește infecția cu hepatita C, reclamantul a beneficiat de terapie simptomatică, incluzând medicamente hepatoprotectoare și vitamine; celelalte probleme medicale au fost de asemenea tratate corespunzător.

A se vedea, de asemenea: Kushnir împotriva Ucrainei, hotărârea din 11 decembrie 2014.

Martzaklis și alții împotriva Greciei

9 iulie 2015

Această cauză a avut ca obiect condițiile de detenție a persoanelor HIV pozitive în secția de psihiatrie a Penitenciarului-spital Korydallos. Reclamanții s-au plâns, în special, de „ghetoizarea” lor într-o secție separată a spitalului și de lipsa de interes a autorităților pentru a examina dacă acele condiții erau compatibile cu starea lor de sănătate. Aceștia au afirmat, de asemenea, că nu aveau acces la o cale de atac internă efectivă prin care să se plângă de condițiile de detenție și de tratamentul medical în penitenciarul-spital.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) **considerat separat și coroborat cu art. 14** (interzicerea discriminării) din Convenție. Aceasta a considerat ca stabilite condițiile fizice și instalațiile sanitare necorespunzătoare pentru persoanele private de libertate în penitenciarul-spital, precum și neregulile în administrarea tratamentului medical corespunzător. De asemenea, a considerat că reclamanții au fost supuși unor suferințe fizice și psihice mai mari decât suferințele inerente detenției și că separarea lor nu a avut o justificare obiectivă și rezonabilă. În această privință, Curtea nu a putut critica intenția inițială a autorităților de a muta persoanele private de libertate HIV pozitive în penitenciarul-spital pentru a le asigura un grad mai mare de confort și o supraveghere periodică a tratamentului lor medical. Totuși, deoarece acestea nu s-au materializat, mutarea în penitenciarul-spital nu a avut efectul dorit. Observând în plus că reclamanții nu aveau la dispoziție o cale de atac care să le permită să depună o plângere efectivă cu privire la condițiile lor de detenție în penitenciarul-spital ori să solicite liberarea condiționată, Curtea a considerat că respectivele căi de atac interne nu îndeplineau cerințele **art. 13** (dreptul la o cale de atac efectivă) din Convenție și constituiau o încălcare a articolului respectiv.

Tratamentul persoanelor private de libertate cu dizabilități

Price împotriva Regatului Unit

10 iulie 2001

Reclamanta, care prezenta malformații cauzate de talidomidă la cele patru membre și suferea totodată de afecțiuni renale, a fost condamnată la pedeapsa închisorii pentru sfidarea instanței în cadrul unui proces civil. Aceasta a fost ținută o noapte într-o cameră din arestul poliției și s-a plâns că a fost nevoită să doarmă în propriul scaun cu rotile deoarece patul nu era adaptat special pentru o persoană cu dizabilități, precum și că a fost frig în cameră. Ulterior, a stat 2 zile într-un penitenciar obișnuit, unde a depins de ajutorul unor agenți de penitenciar de sex masculin pentru a folosi toaleta.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor degradante) din Convenție. În special, Curtea a constatat că ținerea în detenție a unei persoane cu dizabilități grave, în condiții în care aceasta a suferit în mod îngrijorător de frig, a riscat să dezvolte inflamații deoarece patul era prea dur sau inaccesibil și nu a putut să folosească toaleta ori să-și mențină igiena fără dificultăți de cel mai înalt nivel, a constituit un tratament degradant și deci o încălcare a art. 3 din Convenție.

Vincent împotriva Franței

24 octombrie 2006

Reclamantul executa o pedeapsă de 10 ani de închisoare aplicată în 2005. Rămas paraplegic în 1989 în urma unui accident, acesta este autonom dar nu se poate deplasa fără scaun cu roțile. Acesta s-a plâns în special de condițiile în care a fost deținut în diferite penitenciare, care nu erau adaptate pentru dizabilitatea sa.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor degradante) din Convenție, pentru faptul că reclamantului, care era paraplegic, i-a fost imposibil să se deplaseze autonom în interiorul Penitenciarului Fresnes, care nu era dotat pentru privarea de libertate a persoanelor care prezintă handicap fizic și se pot deplasa doar în scaun cu roțile. Curtea a declarat **celelalte capete de cerere inadmisibile** (vădit nefondate).

Hüseyin Yıldırım împotriva Turciei

3 mai 2007

Reclamantul, care prezintă dizabilități grave, a declarat că circumstanțele detenției sale și condițiile diverselor sale transferuri în cursul procesului său penal au constituit tratamente inumane și degradante.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor degradante) din Convenție, constatând că timpul petrecut de reclamant în detenție i-a adus atingere demnității sale și cu siguranță i-a cauzat greutăți fizice și mintale care depășesc nivelul inevitabil asociat detenției și tratamentului medical. În special, Curtea a constatat că, în timpul transferurilor în care au avut loc evenimentele care constituie tratamente degradante, răspunderea pentru reclamant a fost încredințată jandarmilor, care în mod sigur nu erau pregătiți să prevadă riscurile medicale implicate de mutarea unei persoane cu dizabilități. Mai mult, deși autoritățile medicale de la cel mai înalt nivel, printre care și experți medico-legali, au recomandat insistent punerea în libertate înainte de împlinirea termenului a reclamantului, subliniind caracterul permanent al bolii acestuia și caracterul necorespunzător al condițiilor din penitenciar pentru o persoană cu o asemenea afecțiune medicală, măsura detenției reclamantului a fost menținută.

Z.H. împotriva Ungariei (nr. 28973/11)

8 noiembrie 2011

Reclamantul – care este surdo-mut, nu știe limbajul semnelor, nici să scrie ori să citească și are dificultăți de învățare – s-a plâns în special că detenția sa în penitenciar timp de aproape 3 luni a constituit un tratament inuman și degradant.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. În pofida eforturilor laudabile, dar tardive, ale autorităților de a remedia situația reclamantului, încarcerarea acestuia fără luarea unor măsuri într-un interval rezonabil a avut ca rezultat o situație ce constituie tratament inuman și degradant.

În această cauză, Curtea a constatat totodată **încălcarea art. 5 § 2** (dreptul la libertate și la siguranță) din Convenție. Având în vedere multiplele dizabilități ale reclamantului, Curtea nu s-a convins în mod special că se putea considera că acesta a dobândit informațiile necesare pentru a-i permite să conteste detenția sa. De asemenea, Curtea a considerat regretabil faptul că autoritățile nu au luat niciun fel de „măsuri rezonabile” – noțiune destul de apropiată de cea de „adaptare rezonabilă” prevăzută la articolele 2, 13 și 14 din [Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități](#) adoptată de Organizația Națiunilor Unite – pentru a se ocupa de situația acestuia, în special să-i asigure asistență din partea unui avocat sau a unei alte persoane potrivite.

Arutyunyan împotriva Rusiei

10 ianuarie 2012

Reclamantul era imobilizat în scaun cu roțile și avea numeroase probleme de sănătate, precum insuficiență renală care necesita transplant, vedere foarte slabă, diabet și obezitate gravă. Camera acestuia se afla la etajul al patrulea într-o clădire fără ascensor; unitatea medicală și cea administrativă se aflau la parter. Deoarece nu exista ascensor, reclamantul era nevoit să urce și să coboare scările periodic pentru a beneficia de hemodializă și alte tratamente medicale necesare.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, constatând că autoritățile interne nu l-au tratat pe reclamant într-un mod sigur și corespunzător, compatibil cu dizabilitatea sa, și că l-au privat de accesul efectiv la dotările medicale, mișcare în aer liber și aer curat. În special, Curtea a observat că, timp de aproape 15 luni, reclamantul – care avea o dizabilitate și depindea de scaunul cu roțile pentru deplasare –, a fost nevoit ca de cel puțin patru ori pe săptămână să urce și să coboare scările până la etajul al patrulea, la ducerea și la întoarcerea de la proceduri medicale, îndelungate, complicate și obositoare care erau vitale pentru sănătatea sa. Acest efort i-a cauzat, cu siguranță, o suferință inutilă și l-a expus riscului nerezonabil de deteriorare gravă a stării sale de sănătate. Prin urmare, nu este surprinzător că acesta a refuzat să coboare scările pentru a face mișcare în curtea de plimbare și că, în consecință, a rămas izolat în interiorul locului de deținere 24 de ore din 24. În fapt, din cauza stresului și frustrării sale, reclamantul a refuzat de câteva ori chiar și să iasă din cameră pentru a beneficia de hemodializa necesară pentru viața sa.

D.G. împotriva Poloniei (nr. 45705/07)

12 februarie 2013

Reclamantul, care este paraplegic imobilizat în scaun cu roțile și suferă de diverse probleme de sănătate, s-a plâns de tratamentul primit în timpul detenției și de condițiile de detenție, pe care le consideră incompatibile cu nevoile sale medicale. Acesta a afirmat în special că dotările din penitenciar nu erau adaptate pentru folosirea scaunului cu roțile, ceea ce i-a îngreunat accesul la toalete, și că nu a primit o cantitate suficientă de scutece pentru incontinență.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție în ceea ce privește condițiile materiale ale detenției reclamantului în raport cu nevoile sale speciale.

A se vedea, de asemenea: **Grimailovs împotriva Letoniei**, hotărârea din 25 decembrie 2013.

Zarzycki împotriva Poloniei

6 martie 2013

Reclamantul este o persoană cu dizabilități; ambele antebrățe sunt amputate. Acesta s-a plâns că detenția sa timp de 3 ani și 4 luni a fost degradantă, în lipsa unei asistențe medicale corespunzătoare nevoilor sale speciale și în lipsa rambursării costului unor proteze pentru brațe bio-mecanice mai avansate. Acesta a susținut că, drept urmare, a fost nevoit să apeleze la alți deținuți pentru a-l ajuta cu anumite aspecte ale igienei zilnice și ale îmbrăcatului.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Curtea a observat în special o atitudine pro-activă a administrației penitenciarului față de reclamant (acesta avea la dispoziție, gratuit, modelul de bază de proteze mecanice; în plus, beneficia de rambursarea unei cote mici din costul protezelor bio-mecanice). Prin urmare, autoritățile i-au asigurat reclamantului asistența periodică și corespunzătoare impusă de nevoile sale speciale. De asemenea, nu exista nicio dovadă a unui incident sau a unei intenții clare de a-l umili sau înjosi pe reclamant. Prin urmare, deși o persoană privată de libertate cu antebrățe amputate era mai vulnerabilă față de greutățile inerente detenției, tratamentul aplicat reclamantului în prezenta cauză nu a atins pragul de gravitate necesar pentru a constitui un tratament degradant și deci o încălcare a art. 3 din Convenție.

Helhal împotriva Franței

19 februarie 2015

Reclamantul, care suferă de paraplegie a membrelor inferioare și de incontinență urinară și fecală, s-a plâns că, în condițiile dizabilității sale grave, menținerea sa în detenție constituia un tratament inuman și degradant.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Curtea a constatat în special că, deși menținerea reclamantului în detenție nu constituie în sine un tratament inuman ori degradant în contextul dizabilității acestuia, caracterul necorespunzător al tratamentului de reabilitare fizică acordat acestuia și faptul că penitenciarul nu era adaptat pentru dizabilitatea acestuia constituie o încălcare a art. 3 din Convenție. Curtea a mai observat în această cauză că asistența oferită reclamantului de un coleg de detenție pentru a se spăla, în lipsa unor dușuri adecvate pentru persoanele cu mobilitate redusă, nu era suficientă pentru îndeplinirea de către stat a obligațiilor în materie de sănătate și siguranță.

Topekhin împotriva Rusiei

10 mai 2016

Reclamantul, aflat în arest preventiv, suferea de leziuni grave ale spatelui, paraplegie și disfuncție a vezicii urinare și a intestinului și s-a plâns, printre altele, de condițiile sale de detenție și de transfer într-un centru de reeducare.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** din Convenție, constatând că în cazul reclamantului condițiile de detenție în centrele de arest preventiv au constituit un tratament inuman și degradant. Aceasta a observat în special că dependența inevitabilă a reclamantului de ceilalți colegi de detenție și nevoia de a le solicita ajutorul pentru aspecte ale igienei intime l-au pus într-o poziție foarte incomodă și i-au afectat negativ bunăstarea emoțională, stânjenindu-i comunicarea cu colegii de cameră, care erau nevoiți să facă această activitate dificilă. Condițiile au fost exacerbate de faptul că nu i s-au acordat pat de spital sau alte echipamente, cum ar fi o saltea specială care să reducă presiunea, pentru a-i oferi un minim de confort. De asemenea, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** ca urmare a condițiilor transferului reclamantului, constatând că efectul cumulat al condițiilor materiale ale transferului și durata călătoriei au fost suficient de grave pentru a fi considerate tratamente inumane și degradante. Cu toate acestea, Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 3** din Convenție în ceea ce privește calitatea tratamentului medical acordat reclamantului în timpul detenției.

Tratamentul persoanelor private de libertate vârstnice și bolnave

Papon împotriva Franței

7 iunie 2001 (decizia privind admisibilitatea)

Reclamantul, aflat în executarea unei pedepse privative de libertate pentru complicitate la săvârșirea de crime împotriva umanității, avea 90 de ani când a introdus cererea. Acesta a susținut că menținerea în detenție a unei persoane de vârsta sa era contrară art. 3 (interzicerea pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, iar condițiile de detenție din penitenciarul în care se afla nu erau compatibile cu vârsta sa înaintată și cu starea sa de sănătate.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** (vădit nefondată). Curtea nu a exclus posibilitatea ca în anumite condiții detenția unei persoane vârstnice pe o perioadă îndelungată să ridice o problemă în temeiul art. 3 (interzicerea pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, dar a subliniat că trebuie să se țină seama de circumstanțele specifice fiecărei cauze în parte. De asemenea, Curtea a observat că niciunul dintre statele părți la Convenție nu are stabilită o vârstă maximă pentru detenție. În speță, Curtea a hotărât că, date fiind starea generală de sănătate a reclamantului și condițiile de detenție în cazul său, tratamentul acestuia nu atinsese nivelul de gravitate necesar pentru a intra în domeniul de aplicare a art. 3 din Convenție. Deși avea afecțiuni cardiace, starea sa generală a fost definită ca „bună” într-un raport de expertiză.

A se vedea, de asemenea: [Priebke împotriva Italiei](#), decizia privind admisibilitatea din 5 aprilie 2001, [Sawoniuk împotriva Regatului Unit](#), decizia privind admisibilitatea din 29 mai 2001.

[Farbtuhs împotriva Letoniei](#)

2 decembrie 2004

Reclamantul, declarat vinovat în septembrie 1999 pentru comiterea infracțiunilor de genocid și infracțiuni contra umanității pentru rolul avut în deportarea și decesul a zeci de cetățeni letoni în timpul represiunii staliniste din 1940 și 1941, s-a plâns că, date fiind vârsta, infirmitatea sa și incapacitatea penitenciarelor din Letonia de a răspunde nevoilor sale specifice, menținerea pedepsei închisorii constituia un tratament contrar art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. În cele din urmă, în 2002, instanțele interne au scutit reclamantul de executarea restului de pedeapsă, după ce au constatat *inter alia* că acesta contractase alte două boli aflându-se în penitenciar și că în general i se agravase starea de sănătate. Reclamantul a fost pus în libertate a doua zi.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor degradante) din Convenție. Reclamantul avea 84 de ani când a fost condamnat la pedeapsa închisorii, prezenta paraplegie și dizabilități de așa natură încât nu se putea ocupa de majoritatea sarcinilor zilnice dacă nu era ajutat. În plus, în momentul privării de libertate, suferea deja de mai multe boli grave, majoritatea cronice și incurabile. Curtea a considerat că, atunci când autoritățile naționale au decis încarcerarea unei astfel de persoane, acestea trebuiau să aibă deosebită grijă ca să se asigure de compatibilitatea condițiilor de detenție cu nevoile specifice generate de infirmitatea deținutului. Având în vedere circumstanțele cauzei, Curtea a constatat că, având în vedere vârsta, infirmitatea și starea reclamantului, menținerea acestuia în detenție nu era o măsură adecvată. Situația în care a fost adus i-ar fi cauzat cu siguranță o stare permanentă de anxietate și o senzație de inferioritate și umilire atât de acută încât să constituie tratament degradant în sensul art. 3 din Convenție. Prin întârzierea cu mai mult de un an a punerii sale în libertate, deși directorul penitenciarului a depus în acest sens o cerere oficială însoțită de probe medicale, autoritățile letone nu l-au tratat pe reclamant în conformitate cu dispozițiile art. 3 din Convenție.

[Contrada \(nr. 2\) împotriva Italiei](#)

11 februarie 2014

Reclamantul, în vârstă de aproape 83 de ani, a susținut în special că, date fiind vârsta și starea sa de sănătate, respingerea repetată de către autorități a cererilor sale pentru suspendarea executării pedepsei ori pentru comutarea pedepsei în arest la domiciliu era un tratament inuman și degradant.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. În special, a observat că era neîndoielnic faptul că reclamantul suferise de mai multe afecțiuni medicale grave și complexe și că toate rapoartele și certificatele medicale prezentate autorităților competente în cadrul procedurii constatarea în mod constant și fără echivoc că starea de sănătate a acestuia nu era compatibilă cu regimul de executare a pedepsei în care a fost încadrat. Curtea a mai observat că cererea reclamantului de a fi plasat în arest la domiciliu a fost aprobată abia în 2008, adică abia după 9 luni de la prima cerere. Având în vedere certificatele medicale puse la dispoziția autorităților, timpul scurs până la plasarea acestuia în arest la domiciliu și motivarea deciziilor de respingere a cererilor, Curtea a constatat că menținerea reclamantului în detenție fusese incompatibilă cu interdicția tratamentelor inumane ori degradante conform art. 3 din Convenție.

Reclamantul susține, în special, că detenția sa este incompatibilă cu vârsta și starea sa de sănătate.

Curtea a comunicat cererea guvernului italian și a adresat părților întrebări în temeiul art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) și al art. 35 (condiții de admisibilitate) din Convenție.

Tratamentul persoanelor private de libertate afectate de tulburări psihice

Kudła împotriva Poloniei

26 octombrie 2000 (Marea Cameră)

Reclamantul, care suferea de depresie cronică și a avut două tentative de suicid, s-a plâns în special că nu i s-a acordat tratament psihiatric corespunzător în cursul detenției.

Curtea a constatat că tentativele de suicid nu puteau fi corelate cu nicio neregulă identificabilă imputabilă autorităților și a observat că reclamantul a fost examinat de medici specialiști și i s-a acordat frecvent asistență psihiatrică. Deși **nu a constatat încălcarea art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, Curtea a subliniat că, în conformitate cu această dispoziție, statul trebuie să se asigure că modul de executare a pedepsei privative de libertate nu îl supune pe deținut unor greutăți de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și că sănătatea și bunăstarea acestuia sunt asigurate în mod adecvat acordându-i asistență medicală necesară.

Gennadiy Naumenko împotriva Ucrainei

10 februarie 2004

Reclamantul a fost condamnat la moarte în 1996. În iunie 2000, pedeapsa a fost comutată în detențiune pe viață, pe care o execută în prezent. Reclamantul a susținut în special că, în perioada 1996–2001 a detenției sale, a fost supus unor tratamente inumane și degradante, în special că a fost forțat, în mod nelegal, să ia medicamente.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție. Oricât ar fi de neplăcut, tratamentul terapeutic nu putea fi considerat, în principiu, ca o încălcare a art. 3 din Convenție dacă se demonstrează în mod convingător că acesta este necesar. Din declarațiile martorilor, dosarul medical și propriile declarații ale reclamantului, era clar că reclamantul suferea de tulburări psihice grave și avusese două tentative de suicid. Acestuia i s-a administrat tratament medicamentos pentru ameliorarea simptomelor. În acest sens, Curtea a considerat regretabil faptul că dosarul medical al reclamantului conținea doar declarații generale, care nu permiteau să se stabilească dacă acesta și-a dat consimțământul pentru tratamentul respectiv. Cu toate acestea, Curtea a constatat că reclamantul nu a prezentat suficiente probe detaliate și credibile, care să demonstreze că, și în absența consimțământului său, autoritățile acționaseră incorect forțându-l să ia medicamente. În această cauză, Curtea nu a avut suficiente probe pentru a stabili, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că reclamantul a fost forțat să ia medicamente într-un mod contrar art. 3 din Convenție.

Rivière împotriva Franței

11 iulie 2006

Reclamantul s-a plâns de menținerea sa în detenție, în pofida tulburărilor sale psihice – acesta fusese diagnosticat cu o tulburare psihiatrică manifestată prin tendințe sinucigașe, iar medicii specialiști erau preocupați de anumite aspecte ale comportamentului său, în special obsesia sa pentru auto-strangulare – tulburări care necesitau tratament în afara penitenciarului.

Curtea a hotărât că menținerea reclamantului în detenție fără o supraveghere medicală corespunzătoare a constituit un tratament inuman și degradant și, prin urmare, o **încălcare a art. 3** din Convenție.

În special, Curtea a observat că deținuții cu tulburări psihice grave și cu tendințe sinucigașe necesită măsuri speciale, adaptate la afecțiunea acestora, indiferent de gravitatea infracțiunii pentru care au fost condamnați.

Novak împotriva Croației

14 iunie 2007

Reclamantul s-a plâns în special că, în timpul detenției, nu i s-a acordat un tratament medical corespunzător pentru afecțiunea sa psihică, și anume tulburare de stres posttraumatic.

Curtea a hotărât că **nu a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, având în vedere în special faptul că reclamantul nu a prezentat niciun document care să demonstreze că deteriorarea sănătății sale mintale a fost cauzată de condițiile de detenție.

Dybeku împotriva Albaniei

18 decembrie 2007

Reclamantul suferea de mai mulți ani de schizofrenie paranoidă cronică, pentru care fusese tratat în diverse spitale de psihiatrie; în 2003 a fost condamnat la pedeapsa detenției pe viață pentru omor și deținere ilegală de materii explozive. Acesta a fost trimis la un penitenciar obișnuit, unde a stat în aceeași cameră cu persoane având o stare de sănătate bună și unde a fost tratat ca un deținut obișnuit. Tatăl și avocatul acestuia s-au plâns autorităților că administrația penitenciarului-spital nu i-a prescris tratamentul medical corespunzător și că, în consecință, sănătatea acestuia s-a deteriorat. Plângerile acestora au fost respinse.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor degradante) din Convenție, constatând în special că starea psihologică a reclamantului îl făcea mai vulnerabil decât deținutul obișnuit și că detenția i-ar fi putut exacerba sentimentele de stres, angoasă și teamă. Faptul că guvernul albanez a recunoscut că reclamantul fusese tratat precum ceilalți deținuți, deși starea lui de sănătate era specială, dovedea totodată nerespectarea recomandărilor făcute de Consiliul Europei cu privire la tratamentul deținuților cu tulburări psihice.

De asemenea, în conformitate cu **art. 46** (forța obligatorie și executarea hotărârilor) din Convenție, Curtea a solicitat Albaniei să ia urgent măsurile necesare pentru a asigura condiții de detenție corespunzătoare, în special un tratament medical adecvat, deținuților care au nevoie de îngrijiri speciale din cauza stării lor de sănătate.

Renolde împotriva Franței

16 octombrie 2008

Cauza a avut ca obiect plasarea timp de 45 de zile și sinuciderea, în celula disciplinară, a fratelui reclamantei, care suferea de tulburări psihotice acute în măsură să îl împingă la auto-vătămare.

În pofida unei tentative anterioare de suicid și a diagnosticării afecțiunii mintale a fratelui reclamantei, nu s-a discutat deloc despre posibila necesitate a internării acestuia într-o instituție de psihiatrie. În plus, nesupravegherea administrării zilnice a medicamentelor a avut un rol în decesul acestuia. În circumstanțele cauzei, Curtea a constatat că autoritățile nu și-au îndeplinit obligațiile pozitive de a proteja dreptul la viață al fratelui reclamantei și astfel **au încălcat art. 2** (dreptul la viață) din Convenție. De asemenea, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, ca urmare a severității sancțiunii disciplinare aplicate fratelui reclamantei, care a fost de natură să îi distrugă rezistența fizică și psihică. Acesta suferea de angoasă și tulburare la vremea respectivă. Într-adevăr, cu 8 zile înaintea decesului, starea sa o îngrijorase atât de mult pe avocata sa încât aceasta i-a cerut judecătorului de instrucție să dispună evaluarea psihiatrică a capacității reclamantului de a sta în detenție în celula disciplinară. Sancțiunea aplicată fratelui reclamantei a fost așadar incompatibilă cu standardul de tratament necesar pentru o persoană cu tulburări psihice, constituind astfel una dintre pedepsele și tratamentele inumane și degradante.

Slawomir Musiał împotriva Poloniei

20 ianuarie 2009

Reclamantul, care suferea de epilepsie din mica copilărie și mai recent fusese diagnosticat cu schizofrenie și alte tulburări psihice grave, s-a plâns în special că în perioada detenției primise o asistență medicală și un tratament medical inadecvate.

Curtea a constatat că reclamantul a fost ținut în condiții necorespunzătoare pentru deținuții obișnuiți, cu atât mai puțin pentru o persoană având antecedente de tulburări psihice și necesitând tratament de specialitate. Faptul că, în special, în cea mai mare parte a timpului petrecut de reclamant în detenție, autoritățile nu l-au ținut pe acesta într-un spital de psihiatrie corespunzător sau într-un loc de deținere dotat cu o secție specializată în psihiatrie l-a expus pe acesta unui risc pentru sănătatea sa și i-a cauzat cu siguranță stres și anxietate. De asemenea, au fost ignorate recomandările³ făcute de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei cu privire la deținuții care suferă de probleme grave de sănătate mintală. Pe scurt, asistența medicală neadecvată și condițiile necorespunzătoare în care a fost ținut reclamantul au avut în mod evident un efect negativ asupra sănătății și a bunăstării acestuia. Din cauza naturii, duratei și gravității lui, tratamentul la care a fost supus acesta trebuia să fie considerat ca fiind inuman și degradant. Pe scurt, asistența medicală neadecvată și condițiile necorespunzătoare în care a fost ținut reclamantul au avut în mod evident un efect negativ asupra sănătății și a bunăstării acestuia. Din cauza naturii, duratei și gravității lui, tratamentul la care a fost supus acesta trebuia să fie considerat ca fiind inuman și degradant, așadar o **încălcare a art. 3** din Convenție.

De asemenea, în conformitate cu **art. 46** (forța obligatorie și executarea hotărârilor) din Convenție, având în vedere gravitatea și caracterul structural ale problemei supraaglomerării și condițiile de trai și de igienă necorespunzătoare ce rezultă de aici în centrele de detenție din Polonia, Curtea a hotărât că trebuie luate rapid măsurile legislative și administrative necesare pentru a asigura condiții de detenție corespunzătoare, în special pentru deținuții care necesită îngrijiri speciale din cauza stării lor de sănătate. Având în vedere circumstanțele deosebite ale cauzei și nevoia urgentă de a stopa încălcarea art. 3 din Convenție, Curtea a hotărât, de asemenea, că Polonia trebuia să asigure, cât mai rapid posibil, transferul reclamantului la o instituție de specialitate, capabilă să îi ofere tratamentul psihiatric necesar și supravegherea medicală constantă.

Kaprykowski împotriva Poloniei

3 februarie 2009

Reclamantul a susținut în special că, având în vedere epilepsia sa severă și alte tulburări neurologice, tratamentul medical și asistența medicală în timpul detenției sale în Centrul de arestare preventivă Poznań au fost necorespunzătoare.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, constatând că menținerea reclamantului în detenție fără tratamentul și asistența medicală corespunzătoare au constituit un tratament inuman și degradant. Aceasta a observat, printre altele, că lipsa unui tratament medical corespunzător în Centrul de arestare preventivă Poznań, care l-a pus efectiv pe reclamant într-o situație de dependență și inferioritate față de colegii săi sănătoși, i-a afectat demnitatea și i-a cauzat dificultăți deosebit de acute care i-au provocat anxietate și suferință peste nivelul inevitabil asociat oricărei privări de libertate. În acest sens, Curtea a subliniat, în special, dezaprobarea sa față de personalul centrului de arestare preventivă, care a considerat că obligația sa de a oferi siguranță și îngrijire deținuților mai vulnerabili putea fi îndeplinită făcându-i pe colegii lor de cameră responsabili cu acordarea asistenței zilnice sau, după caz, a ajutorului de urgență.

³ Recomandarea R(98)7 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind aspectele etice și organizaționale ale îngrijirii medicale în închisoare, și Recomandarea Rec(2006)2 din 11 ianuarie 2006 referitoare la Regulile penitenciare europene.

Raffray Taddei împotriva Franței

21 decembrie 2010

Reclamanta suferea de diverse afecțiuni medicale, printre care anorexie și sindromul Münchhausen (tulburare psihiatrică manifestată prin nevoia de a simula o boală). Aceasta s-a plâns de menținerea sa în detenție și de neacordarea unui tratament corespunzător problemelor sale de sănătate.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, constatând în special că faptul că autoritățile naționale nu au ținut seama suficient de necesitatea unui tratament de specialitate într-o unitate corespunzătoare, așa cum impunea starea de sănătate a reclamantei, cumulat cu transferurile acesteia (efectuate în pofida vulnerabilității sale deosebite) și cu incertitudinea prelungită care a urmat cererilor acesteia pentru amânare, a fost de natură să îi cauzeze o suferință care a depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției.

M.S. împotriva Regatului Unit (nr. 24527/08)

3 mai 2012

Reclamantul, care suferea de tulburări psihice, s-a plâns în special că a fost ținut în arestul poliției într-o perioadă de suferință mintală acută, deși era evident pentru toată lumea că era grav bolnav mintal și necesita tratament spitalicesc de urgență.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor degradante) din Convenție, constatând în special că, deși poliția nu a dat dovadă de neglijență cu intenție, menținerea în detenție a reclamantului fără un tratament psihiatric corespunzător i-a afectat demnitatea umană.

Claes împotriva Belgiei

10 ianuarie 2013

Cauza a avut ca obiect încarcerarea, pentru o perioadă mai mare de 15 ani, a unei persoane bolnave mintal care săvârșise infracțiuni de natură sexuală și nu fusese declarată responsabilă penal, în secția de psihiatrie a unui penitenciar obișnuit, fără un tratament medical corespunzător.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, constatând că autoritățile naționale nu i-au acordat reclamantului tratamentul corespunzător și că, în consecință, acesta a fost supus unui tratament degradant. Curtea a observat în special că menținerea reclamantului în detenție în secția de psihiatrie fără un tratament medical corespunzător și pe o durată considerabilă, fără perspectiva reală a vreunei schimbări, a constituit o greutate deosebită ce i-a cauzat o tulburare care a depășit nivelul inevitabil de suferință asociat detenției. Indiferent de obstacolele care ar fi putut fi create chiar de comportamentul reclamantului, acestea nu exonerau statul de obligațiile față de acesta, având în vedere poziția de inferioritate și neajutorare specifică pacienților încarcerați în spitale de psihiatrie și cu atât mai mult celor deținuți într-un penitenciar.

În hotărârea sa, Curtea a mai subliniat că situația reclamantului avea de fapt la origine o problemă structurală: pe de o parte, sprijinul acordat persoanelor deținute în secțiile de psihiatrie ale penitenciarelor era necorespunzător; pe de altă parte, plasarea acestora în unități din afara penitenciarelor era deseori imposibilă din cauza insuficienței locurilor în spitalele de psihiatrie sau din cauză că legislația relevantă nu permitea autorităților responsabile în materie de sănătate mintală să dispună internarea acestora în unități externe.

A se vedea, de asemenea: Lankester împotriva Belgiei, hotărârea din 9 ianuarie 2014.

Tratamentul persoanelor private de libertate dependente de droguri

McGlinchey și alții împotriva Regatului Unit

29 aprilie 2003

Cauza a avut ca obiect caracterul corespunzător al asistenței medicale acordate de administrația penitenciarului unei dependente de heroină cu simptome de sevraj.

Condamnată la 4 luni de închisoare pentru furt în decembrie 1998, reclamanta, aflată în detenție, a manifestat simptome de sevraj la heroină, a avut accese de vomă frecvente și a suferit o considerabilă pierdere în greutate.

Aceasta a fost tratată de un medic și, întrucât starea i s-a înrăutățit după o săptămână în penitenciar, a fost internată în spital, unde a decedat în ianuarie 1999. Reclamanții (copiii și mama acesteia) s-au plâns în special că aceasta a fost supusă unor tratamente inumane și degradante în penitenciar înainte de a deceda.

Curtea a concluzionat, în baza probelor prezentate, în special a dosarelor medicale, că sunt nefondate afirmațiile reclamanților conform cărora administrația penitenciarului nu i-a administrat rudei lor medicamente pentru simptomele de sevraj la heroină și a închis-o în cameră drept sancțiune disciplinară. Cu toate acestea, referitor la capetele de cerere conform cărora demersurile făcute nu au fost suficiente ori nu au fost suficient de prompte pentru a trata simptomele de sevraj la heroină prezentate de ruda reclamanților, Curtea a constatat că, deși a reieșit că starea acesteia a fost supravegheată constant în perioada 7-12 decembrie 1998, victima a vomitat frecvent în acea perioadă și a scăzut mult în greutate. Deși în zilele următoare victima a dat semne de îmbunătățire a stării de sănătate, Curtea a concluzionat, în baza probelor prezentate, că până în data de 14 decembrie 1998 ruda reclamanților a scăzut mult în greutate și s-a deshidratat. Pe lângă tulburarea și suferința cauzată acesteia, situația respectivă prezenta riscuri foarte mari pentru sănătatea sa. Curtea a constatat că administrația penitenciarului nu și-a îndeplinit obligația de a-i asigura tratamentul medical necesar, ceea ce constituie o **încălcare a art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție.

Marro și alții împotriva Italiei

8 aprilie 2014 (decizia privind admisibilitatea)

Reclamanții erau rudele unui dependent de droguri care a decedat în penitenciar în urma unei supradoze. În temeiul art. 2 (dreptul la viață) din Convenție, reclamanții au acuzat autoritățile italiene că nu au împiedicat-o pe ruda lor să obțină substanțele care i-au cauzat decesul.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată, constatând că faptul că ruda reclamanților, deși se afla în penitenciar, a reușit să obțină și să utilizeze droguri, nu putea, în sine, să angajeze răspunderea statului italian pentru decesul în cauză. Curtea a început prin a reitera faptul că statele aveau obligația de a se asigura că sănătatea și bunăstarea deținuților sunt asigurate în mod corespunzător. Cazul reclamanților viza, în special, obligația de a acorda o protecție generală unui grup vulnerabil de persoane, și anume dependenții de droguri. Însă Curtea a subliniat totodată că nu poate considera că simplul fapt că un deținut a putut să obțină droguri a constituit o încălcare de către stat a acelei obligații. În speță, Curtea a observat, în special, că reclamanții nu au pretins că autoritățile aveau informații care ar fi putut să le dea de crezut că ruda lor se afla într-o situație deosebit de periculoasă față de orice alt deținut afectat de dependența de droguri. În plus, nu s-a putut constata nicio neregulă imputabilă personalului penitenciarului. Într-adevăr, aceștia au luat numeroase măsuri (percheziții, controale asupra pachetelor etc.) pentru a împiedica intrarea drogurilor în penitenciare.

Wenner împotriva Germaniei

1 septembrie 2016

Cauza a avut ca obiect plângerea unui deținut cu o îndelungată dependență de heroină potrivit căreia i se refuzase terapia de substituție pentru droguri în penitenciar.

Deși în această cauză Curtea nu trebuia să stabilească dacă reclamantul avea într-adevăr nevoie de terapie de substituție pentru droguri, sarcina sa era de a determina dacă autoritățile germane au evaluat corect starea de sănătate a acestuia și tratamentul corespunzător. În cazul reclamantului, Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, ajungând la concluzia că autoritățile, deși aveau o obligație în acest sens, nu au examinat, cu ajutorul unor experți medicali de specialitate și independenți, pe fondul unei modificări a tratamentului medical al reclamantului, care terapie trebuia considerată corespunzătoare.

Regimul alimentar pe durata detenției

Moisejevs împotriva Letoniei

15 iunie 2006

Reclamantul, arestat preventiv, a afirmat în special că a fost supus unor tratamente inumane și degradante prin faptul că nu i s-a acordat hrană în zilele în care a fost transportat de la penitenciar la instanța regională pentru a participa la ședințele desfășurate în cadrul procesului său penal.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, ca urmare a insuficienței hranei acordate reclamantului în cursul privării sale de libertate, constatând că suferința îndurată de reclamant a constituit tratament degradant. Guvernul leton nu a infirmat susținerea reclamantului că în zilele ședințelor de judecată acesta nu a beneficiat de un prânz normal, prânzul limitându-se la o felie de pâine, o ceapă și o bucată de pește prăjit sau o chiftea. Curtea a considerat că o astfel de masă era vădit insuficientă pentru a îndeplini nevoile funcționale ale corpului, mai ales că participarea reclamantului la ședințele de judecată, prin definiție, îi cauza o tensiune psihologică sporită. Curtea a reținut în special că, în urma plângerii formulate de reclamant, acesta și ceilalți inculpați au început să primească mai multă hrană atunci când se aflau la sediul instanței regionale respective; autoritățile au înțeles așadar că mesele asigurate nu erau suficiente. Curtea a mai reținut că guvernul leton nu a infirmat afirmația reclamantului că de câteva ori, la întoarcerea sa la penitenciar, acesta a primit doar o chiflă în locul unei cine complete. În aceste condiții, Curtea a concluzionat că, cel puțin până spre finalul anului 2000, reclamantul a suferit periodic de foame în zilele ședințelor de judecată.

Ebedin Abi împotriva Turciei

13 martie 2018⁴

Reclamantul, care suferea de diabet de tip II (valori anormale ale glicemiei) și de boală arterială coronariană s-a plâns de regimul alimentar din perioada detenției sale și, în special, de faptul că nu i-au fost asigurate mese compatibile cu regimul alimentar recomandat de medici și, în consecință, de o deteriorare a stării sale de sănătate.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, constatând că autoritățile turce nu au luat măsurile necesare pentru a proteja sănătatea și bunăstarea reclamantului, nu i-au asigurat condiții de detenție adecvate și nu i-au respectat demnitatea umană. În ceea ce privește pretinsa deteriorare a stării de sănătate a reclamantului ca urmare a imposibilității de a respecta regimul alimentar recomandat de doctori, Curtea a observat că reclamantul a folosit toate căile de atac disponibile pentru a sesiza autoritățile naționale cu plângerile sale referitoare la incompatibilitatea meselor primite cu regimul său alimentar și deteriorarea stării sale de sănătate pretins legată de consumul de alimente. Autoritățile naționale nu au răspuns în mod adecvat cererilor sale repetate. În plus, având în vedere că persoanele aflate în detenție nu puteau să beneficieze de tratament medical ori de câte ori considerau necesar și într-un spital la alegerea lor, Curtea a considerat că autoritățile naționale ar fi trebuit să se asigure că un specialist studiază meniul standard oferit de penitenciar și că în același timp reclamantul este supus unei examinări medicale adaptate în mod special plângerilor sale. În realitate, autoritățile nu au încercat să stabilească dacă alimentele oferite reclamantului erau corespunzătoare sau dacă neasigurarea regimului alimentar recomandat avusese un impact negativ asupra stării de sănătate a acestuia.

⁴ Hotărârea va rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 (Hotărâri definitive) din [Convenția europeană a drepturilor omului](#).

Fumatul pasiv în cursul detenției

Florea împotriva României

14 septembrie 2010

Reclamantul, bolnav de hepatită cronică și hipertensiune arterială, a fost încarcerat în 2002. Timp de aproape 9 luni a fost cazat într-o cameră cu doar 35 de paturi pentru 110–120 de persoane. Potrivit reclamantului, 90 % din colegii de cameră erau fumători. Reclamantul s-a plâns în special de supraaglomerare și de condițiile de igienă necorespunzătoare, inclusiv de cazarea sa alături de fumători în aceeași cameră și în penitenciarul-spital.

Curtea a observat în special că reclamantul a stat în detenție aproape 3 ani în condiții de supraaglomerare, suprafața spațiului său de locuit fiind mai mică decât normele europene. Referitor la faptul că a fost obligat să împartă camera și salonul de spital cu deținuți fumători, nu există un consens între statele membre ale Consiliului Europei cu privire la protecția împotriva fumatului pasiv în penitenciare. Este cert că reclamantul, spre deosebire de reclamanții din alte cauze examinate de Curte⁵, nu a beneficiat niciodată de o celulă individuală și a trebuit să tolereze fumatul colegilor de celulă, chiar și în infirmeria penitenciarului și în spitalul penitenciarului, ceea ce contravenea recomandărilor medicului său. Totuși, o lege intrată în vigoare în iunie 2002 a interzis fumatul în spitale, iar instanțele interne au hotărât în mod frecvent că deținuții fumători trebuie separați de cei nefumători. Rezultă că reclamantul a fost ținut în condiții de detenție care au depășit pragul de gravitate prevăzut de **art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, ceea ce constituie o **încălcare** a dispoziției respective.

Elefteriadis împotriva României

25 ianuarie 2011

Reclamantul, care suferă de o boală pulmonară cronică, execută în prezent pedeapsa detențiunii pe viață. În perioada februarie–noiembrie 2005, acesta a fost cazat într-o cameră împreună cu doi deținuți fumători. Acesta a fost de asemenea ținut alături de deținuți fumători în sălile de așteptare ale instanțelor în fața cărora a fost citat de câteva ori în perioada 2005–2007. Reclamantul a mai susținut că a fost supus fumatului pasiv în timpul transportului între penitenciar și instanțe.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, observând în special că statul este obligat să ia măsuri pentru protejarea unui deținut față de efectele nocive ale fumatului pasiv în cazul în care, precum în situația reclamantului, examenele medicale și recomandările medicilor indicau necesitatea acestui lucru din motive de sănătate. În prezenta cauză, părea posibilă separarea reclamantului de deținuții fumători, având în vedere că în penitenciar exista o cameră locuită doar de nefumători. De asemenea, ca urmare a perioadei îndelungate în care reclamantul a fost cazat în cameră cu fumători, certificatele medicale emise de diverși medici au consemnat agravarea afecțiunii sale respiratorii și apariția altei boli, și anume bronșită cronică obstructivă. Referitor la faptul că a fost ținut în sălile de așteptare ale instanțelor alături de deținuți fumători – chiar și în ipoteza că ar fi fost pe o scurtă perioadă – acest fapt contravenea instrucțiunilor medicilor, care i-au recomandat reclamantului să evite fumatul ori expunerea la fumul de țigară. Faptul că reclamantul a fost cazat în cele din urmă într-o cameră împreună cu un nefumător pare să fi fost posibil ca urmare a capacității suficiente a penitenciarului în care era deținut la momentul respectiv, mai degrabă decât ca urmare a unui criteriu obiectiv în legislația internă care asigură separarea deținuților fumători de cei nefumători. Prin urmare, nu exista nimic care să arate că reclamantul va rămâne în acele condiții de detenție favorabile dacă penitenciarul în care se afla în acel moment se va supraaglomera în viitor.

⁵ A se vedea, în special: [Aparicio Benito împotriva Spaniei](#), decizia privind admisibilitatea din 13 noiembrie 2006.

Monitorizarea corespondenței medicale a unei persoane private de libertate de către administrația penitenciarului

Szuluk împotriva Regatului Unit

2 iunie 2009

Reclamantul a suferit o hemoragie cerebrală în timpul în care s-a aflat în libertate pe cauțiune. Acesta a suferit două operații înainte de a fi externat și trimis la penitenciar pentru executarea pedepsei. Ulterior, acesta a trebuit să meargă la spital la fiecare 6 luni pentru un examen de specialitate. Acesta a descoperit că un medic de penitenciar i-a monitorizat corespondența cu medicul specialist neuroradiolog care îi supraveghea tratamentul. Plângerea adresată instanțelor interne a fost respinsă. Invocând art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie, precum și a corespondenței) din Convenție, reclamantul s-a plâns că administrația penitenciarului a interceptat și a monitorizat corespondența sa medicală.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8** (dreptul la respectarea corespondenței) din Convenție. Deși a observat că „amestecul unei autorități publice” în exercitarea dreptului reclamantului la respectarea corespondenței sale era evident și necontestat, că respectivul amestec era prevăzut de lege și urmărea prevenirea faptelor penale și protejarea drepturilor și libertăților altora, Curtea a constatat totuși că, în circumstanțele cauzei, nu s-a realizat un echilibru just între monitorizarea corespondenței medicale a reclamantului și dreptul acestuia la respectarea corespondenței sale.

Contact:

Tel.: + 33 (0)
3 90 21 42 08